

Изази неђељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у
платежним писмима непо-
средне администрацији „Гл.
Црногораца“ на Цетиње, а
може се и картом уплате
у пошту на пошту у Котор.
Доплате шаљу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће и
на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСУ ЦРНОГОРЦА“.

Петроград, 23 априла. — Чланови „славијанског благотворителног обшчества“ били су у српског митрополита Михаила, који је том приликом изјавио паду, да ће се српске ствари од сад правилно развијати, но да ипак неће проћи без борбе.

Новине „Свијет“ коре понашање швајцарске полиције (у случају Волгемута).

Париз, 23 априла. — Странци долазе много са свијех страна.

Луксенбург, 23 априла. — Намјесник, војвода Насау, кренуо је данас по подне са кнезом напљедником, испраћен поздравима народа.

Париз, 23 априла. — Једно чељаде, именом Пери, магацинар мрпарски, кренуо је револвером на Предсједника Републике Сади-Карноа, по није га погодио. Кад су га ухватили, рече да није хтио никога убити, само је хтио обратити пажњу на се, јер је жртва неправде.

Париз, 24 априла. — Јуче је био велики састанак власти и законодавног тијела у Версаљу. Предсједник сената Лероаје говорио је ријеч, у којој је истакао значај преврата од год. 1789-е. Предсједник Републике Сади-Карно нагласио је заслуге којима је велика револуција задужила Француску и све човјечанство. Француска је коначно одбацила личну владавину једне личности, те не познаје друге суверености осим закона углављеног изабраницима народним. Карно је позвао све Французе да се сложе (живо одобравање). — После вечере и свечане представе у версалеком двору, враћао се Карно у Париз, поздрављен усклицима народа. Није било никакве изгреда.

Париз, 24 априла. — На испиту причао је Пери, како га је гувернатор

Мартиника казнио ни крива ни дужна, како се залуду тужио. Вели да је без ичега, жена му и троје дјеце умиру од глади.

Атина, 24 априла. — Синоћ је био величанствени скуп народа, са градоначелником и општинским одбором на челу, пред француским посланством. Народ поздрављање Монтолона и Француску. Градоначелник у свом говору истаче благодети те их је француска револуција посетила по свијету, и вјечиту захвалност јелинског народа према Француској.

Париз, 25 априла. — Јучер је отворена слијеска изложба по пропису, без икакве незгоде. Успјех сјајан. Говор Тираров и Карнотов изазвали су одобравање. Предсједник министарства Тирар нагласио је драгоцјену сарадњу страних народа и влада. Рече да ће Француска радосно дочекати странце и доказаће се да републиканска Француска радо поштује раднике својих земаља. — Карно рече: „Те величанствене светковине рада примичу час, када ће приходи народни и производни ради бити посвећени једино дјелима мира“.

Беч, 25 априла. — „Politische Correspondenz“ јавља из Сире: Кад се грчки Краљ Ђорђе возио у цркву Св. Николе, залегу се кола на кароца ађутаната краљевих, који краљевих кароца пренапу се и нагну бјежати, но Краљ се скинуо с кароца неповријеђен.

Букурешт, 15 априла. — Влада румунска послала је, по свом посланику Алесандрију, Предсједнику Фр. Републике Карноу брзојавну честитку, што је спасен од напасти.

Петроград, 28 априла. — Министар унутрашњих послова, граф Толстој, умрло је.

Лондон, 27 априла. — Народни

посланици примили су, при другом читању, закон о умножењу флоте, са 277 против 136 гласова.

Биоград, 27 априла. — Српски Консулат у Манастиру отворен је јучер свечано.

Берлин, 28 априла. — (Јавља бечки „Politische Correspondenz“) Обавијештени кругови сасвим су невјешти гласу о тобожијем вјерењу Цареве сестре Викторије са принцом напљедником румунским.

Рим, 28 априла. — Краљ Умберто, краљевин напљедник, са министром предсједником Криспијем и пратином, кренуће 19 (7) маја у Берлин.

Берн, 28 априла. — Савезни савјет (conseil fédéral) протјерао је из Швајцарске 13 чељади, од којих је једанаест руских држављана, ради учествовања у прављењу лубарада у Цурику, или што су припадали странци рускијех превратника. Међу протјеранима имају двије жене, ученице лекарества.

Букурешт, 28 априла. — Службени кругови не знају ништа о тобожијој женидби принца напљедника. — Гласови као да је рад око укрељења прекинут, своди се на одмор од неколико дана, док сенат не одобри зајмове на тај посао, што их је већ камара одобрила. Глас да митрополит примат Румуније хоће да да оставку ради размршца са министром просвјете и државних дјела, није тачан. Митрополит хоће да се уклопи само ради здравља.

Рим, 28 априла. — Камара је са 278 гласова против 33, ријешила да неће узимати у расправу приједлога крајње левнице, да скупштина одреди одбор за испит војне управе.

Занзibar, 28 априла. — Њемачки капетан Висман ударио је јучер са 900 момака, од којих 200 мрнара и

много прилијех Худапара, на Буширов око који су бранили 600 бораца. После је жестоког боја уништен је око сасвим. Бушири је изгубио 80 мртвих и 20 заробљених. Нијемци изгубише око 40 црнаца. Више официра и један мрнар лако рањени. Бушири утекао.

ДОПИСИ.

Данилов Град, 24 априла. — (Дан рођења Њ. Висоц. Кнег. Милене. — Државна и народна радња око новијех путева).

Прослава рођеног дана Њ. Височанства Кнегиње Милене, 22 априла уочи Бурђевадне, проведена је у обичном реду. При благодарењу чиновљествовали су г. г. прото Ј. Бошковић и парох Јовица Ведашевић. Осим домаћиних ђака са учитељима и грађанствима, било је и са села чиновника и војника, који су нарочито дошли да присуствују при овом благодарењу. По свршетку молбе за дуг живот и здравље Њ. Височанства Кнегиње, овдашњи главни кмет а заступник управитеља вароши г. Ђуро Ђуровић, позвао је грађанство и учитеље на пиће, ће се подигло неколико здравица у здравље Њена Височанства, као и у здравље Њихова цијелога дома. Овђе је отијевало и декламовано неколико pjesама, сходних томе дану ће се и револвера више опалило. Овај се кмет још од уочи овог дана показао достојан похвале, заузимајући се да се ови дан проведу што сјајније.

Не могу пропустити, да и овђе не призорим коју ријеч о честитој и свакоме милој овђе радњи државној. Прије два дана стиже нам овђе г. Вицко Гобинар нижињер, кога влада бјеше послала, да по својој увиђавности планира и нареди, којим ће се редом ова варошица поправити и ијача јој се у лијепи ред довести, поравнати и ће је пржином насути, ће ли посадити. Исти је у споразумљењу са првијем изаслаником владиним г. Саном Андрићем и одредио ови план, г. Сава ће остати и надзиравати ову радњу док се лијепи сврши. Друга је радња, што се ограђују лијепом оградом већ посађена дрвета око цале, о којима је одавно јављено у „Гласу Црногорца“. Трећа је

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ДЕЛИ-БАКИЋ.

РОМАН

од

Јанова Игњатовића

I.

(Наставак.)

Настану жестоки нападаји, — посада се витешки бори; настане пошвака, па опет на ново чује се „јуриш!“ Дан на дан ново јуришање, — посада се јуначки држи. Турци писмом обмотане стријеле у град хитају, пријете да ће све до једног посејећи, ако се не предаду; друга писма опет позивају пријатеље турске да им кажу, гдје је најслабија страна града. И нађе се издајница, који у хитцу стријеле писмом одговарају, да је граду најслабија страна: гдје се Сава с Дунавом снаја. Потурица Талијан понуди се Сулејману, да под кулу Небојну подметне лагум. Ужасном праском кула се киди, па што у њој и у околи бјеше живо, то пропаде. Платине животом криви и прави, и браниоци града. Још остаде шака мала, нема сна, пада од силног умора. Још један јуриш, а то је двадесети, па је Биоград у рукама Бујук-Сулејмана. Сили се одољети не може, а минине јунацима малекале, нема снага да могу скупо замјенижити живот. Вође: Валента Терек и Јанрентије Хедервари откупе главе своје у султана, предавши се с малом посадом на милост. Бјеху лоше среће. Терек и Хедервари, са још неколицином њих, спасу се на бедевијама, остале посјекоше јаничари.

Страшно, жалосно је било видјети Биоград после пропасти. Од Саве и Дунава опколила силна

војска Биоград. Дунав са обје стране четоканима запречен, нико не може ван, осим ако би имао крила.

Бујук-Сулејман са својом свитом дојезди у град, па у крићанску Канистрапову цркву уљазе на коњу; ту хоће, муле и дервини, — ту се кипови руше, црквени утвари развлаче — сад ће се црква претворити у дамију. Одмах се свађује торањ, ту су неимари, који ће тај час мунару градити, јер палина хоће трећи дан да чује с мунаре музике, како више језан правојерцима. Нек чује римљани како Јануш Сибинијани и крсташки му нијезу за павијек спаси Биоград, те је Бујук Сулејман извршио оно што немога дјел му Мухамед. После је и у српску саборну цркву уљазе Сулејман на коњу, и ту сад избацише прконе, разнесе се златне и сребрне утвари, претворивши у дамију красну цркву, утеху паћеног народа, дику утрнуле државе српске. Палина хоће да и поплъдњу дучу родољубног Високог Стевана помрачи, да не би народу и попу, као Турцима мјесец, свијетлила.

Над Биограда — ужасан призор. Сунце на заходу и полумјесец на обзору се појави. Криваи шар суница несрећу прориче; а сребри полумјесец, као звијездом даницом окан, обасјава алај барјак пророков. Чаром свијетлости измаљене из горе орао Авалу оближе, а спусти се над чадором Бујук-Сулејмана, на златну јабучу полумјесеца. Кад то опазнише чадорски сејмени и јаничари, закликташе „алах ил алах“ — орао са диже, полетје Сулејману на суверет, па по Биограда са висине над главом му оближе, и одлетје на Магарску, пут Варадина, а да пале на Будимград, па дворе краља Матије. И Сулејман сагледа ораја, у срцу се зарадова, те узвикну „алах ил алах“ — тица му показује пут, којим треба поћи дворима краља Матије, да на њима забоду алај барјак пророков.

Сулејман се врати у град, уђе у

разачет чадор, око њега уз кољено наше и везири. У наоколо варош још гори, рањеници пиште, клани а још непреклани у самртној музици, позивају у помоћ бога и свеце, матере и дјеца јачу — помоћи ни откуда. Грабеж, отимање на све стране; старе мучне тековине пилијен су прождрљива пожара и димњанска насиља, живи заробљени не ће се више за својима са-стат; над мртвима гракћу врани гаврани, отац сина, син матер, драга драгог више видјет неће. Турчин баца самртни покров на Срба, да чека ускренуће на другом свијету.

Сулејман под чадором у сјају полумјесеца разгледа околину. Гавни му је Банат пред очима, нап се са гаришта Биограда паднио скупљен црн облак, дим се у колутима р звија до Будимграда. И усред тих јада, што одјекују на Сави и Дунаву, сједи Сулејман на дивану, те вијећа с пашама и век рима.

— Ето нам Белиграда, старе жеље Урканских потомака — рече Сулејман. Узуп Стеван не хтједо предати града мојему бабу, већ Угрима, а султана — Мара бјеше жена прадједна ми Ђизил-Амурита, а помајка дједа ми гази Мохамеда. Дочекао сам ево да Србија буде моја баштина, и сада ћемо ударити колац код Шабца и Белиграда. Шабца је турски град био и биће, и од сад нека се назове Бегирдилес, бикаглија према Угарској, откуда ћемо тамо унади. Сад је пут у Магарску отворен, само га треба још даље прокрити. Лауш не има ваљане војске. Јануш Запољски одржа ријеч, не дође Белиграду у помоћ од Сибинца, а бан таминки Ватур не смиједе. Око Лауша су шака већила, и јадне ешкije, с тима је лакко. Кад смо овдје алај барјак забоди, нико нам одољети не ће. Тебе, Кучук-Балибеже, постављам за дивдара овоме граду, у околини понамјештају мутесарифе, нек рају држе у послушности. Ударај чаркадијама и хатлијама на Сријем, највијре се застраши, па онда извуди плугу.

Изнај из земље деспотовицу Јелену, нек се по свијету потуца, као и сав деспотов сој; граде манастир гдје ја хоћу вакуф. Градиће и куле скини, на Сави и Дунаву нека је пуно четоканка, да Шајкани од Сланкамена не продру и јазук не почине, војске ћу ти доста оставити, а сам ћу се вратити у Стамбол. Стиже ми јутрос татарин с хабером, да крестоноше у Родосу купе војску, хоће на морију да се осиле — Карол пшањолски их помаже. Идем да спремам ђемије, да отмам Родус од крестана. Кад свршим што сам наурио, опет ћу на Белиград; да покориш Магарску.

Сулејман то изрече, опет други орао заклита у висини, спушта се обавијетајући чадор и алај барјак, па се опет у вис диже и паде на Авалу. Од стране Биограда изновице се дигоше врани гаврани, прелетише гракћући над савом, те на Сријем падоше.

Сви повичу „алах ил алах!“ — Свијетли наднило! Пророк са цетета погледује на те, смијени се од радости, јер орао прориче побједу над Јаурима; гавране пут води тамо, гдје ће бити доста стрни и лешина — рече везир Пирин-паша.

— Сад још једну. Од невјерних треба покупити најбоље земље и задужити их вакуфом. Ко прими вјеру, књигу свету, онома цаба; нек му је баштине праћедовске. Тако је било у Босни, па какве је гавије излам створио!

Сулејман заврши, главом даде знак да је дивану крај, сватко се диже па у чадор свој.

На гаришту по Биограду још тина, кад и кад загламти да се бољма види покор. Ту се дотјера из околине силно робље, па с варошанима прате их у гомили царским друмом у Једрене и дјале. Сулејман хоће да збрише и траг, да је Биоград био негда силан и богат у хришћанским рукама, он потребује само покорну рају. Населише их у околини Стамбола, нек се

радња: већ се почео са срећом и још један колекси пут, који ће водити од Данилова града између Гарчева па у напријед преко Ђелица и Буковице на Његуше. И ова се радња већ почела са највећом живом и великим бројем радника, под надзиратељством одвише хитрог и у томе практичног г. Ива Никова. Друга кумпанија радника чујемо да ради од Његуша идући на сусрет овима од Данилова града. Тако исто од Никшића се продужује колекси пут на сусрет овима од Плавнице па преко Подгорице, Служа и Данилова града, који је већ ове три вароши прошао. И чујемо, да је највише радника на овој цаци од Никшића, која живи иде унапријед.

Ово је међу нама велика и двострука срећа: прва је та, што се међу нама ради оно без чега се ни једна држава не може сретно звати, т. ј. без лијенијех путова и мостова, а друга је срећа што сад нико не може бити гладан хлеба, почем га има ће зарадити, кад се у ову радњу примају радници од оба пола, и то од најмлађег ђетета до најстаријег старца, на му се према снази и радњи и надница плаћа.

Кад погледам ову дивну радњу, кад чујем пуцањ и тугтаву мина, које по у неколика минута стотинама пуцају а уз њих радници весело подикују: „живио Господар и његови пријатељи!“ онда се у мени од милине срце топи, те говорим гласно или из веселог срца помисаљам: „весели се домна Гора Црна и непрестај кликовати у здравље свог Господара и Његовијех пријатеља; и призај, Гора Црна, да си од свог створења много стара и дивна и да си промијенила много господара, али да немаш по себи знакова од оваквијех племенитијех радова, као што ћеш их по данас имати и у вијекове велика дјела данашњег Владара засведочавати“.

Јован Лаушевић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 29 априла.

Бурђев-дан. Крпо име нашег владалачког дома и куће Петровића-Његоша, светкован је на Цетињу и ове године као и навиком. После службе божје било је честитање у Двору. Свештенство православно и католичко, са Њег Високопр-освештенством Митрополитом Митрофаном и Пресвијетлим Прабискупом барским на челу, министри и чиновници, војводе, капетани и главари, па и други честитици из државе и са стране, прилазили су к руци Њиховим Височанствима. На подне је био, по старинском, лијепом обичају српском, велики објед у Двору.

Честитка. Његово Височанство, Господар и Књаз наш, изволио је, по

преставнику Француске Републике при Његову Двору, Г. Жерару, поручити своју честитку Предејединку Републике, Г. Сади-Карноту, што се сретно спасао од невидовне напасти.

Одликовање. — Увјерени смо да ће сваком читаоцу нашем, особито знацима и пријатељима, бити мило разумјети да је Његово Им. Величанство Цар Александар III одликовао Свога министра на нашем Двору, Г. К. М. Аргиропула, великим крстом и лантом Св. Станислава.

Блаженопочившој Кнегињици Марији био је уторак, 25 априла, годишњи помен у цркви цет. намастира.

Пресвијетли прабискуп барски кренуо је у прошли понедјељник, са својим тајником, преко Котора у Циљет.

С пута. — Секретар ц. руског посланства Г. П. Д. Вурцел и ађутант Њег. Височанства Г. А. Николајевић вриули су се, у очи самог дана рођења Њена Височанства, на Цетиње, пошто су били у Грацу на свијетлу недјељу при вјенчању Госпођице Катарине Николајевићеве.

— Исти дан, лицем на свијетлу недјељу, родио се овдје син Г. Гавру М. Вуковићу.

Г. Ђ. Протић, управитељ познате путничке позор. друштине, био је јучер и данас на Цетињу. Наумио је доћи са дружином на Цетиње у очи Видова-дне и остати до Петрова-дне. Нада се да ће привољети и кога од првака наше глуме да за то вријеме гостује при преставама његове друштине.

Преноручујемо својим читаоцима који буду походили свјетску изложбу, да не пропусте видјети Велике Магазине новост **Au Printemps**, 64, В^д Nassmann, ту знаменитост Париза. Да не забораве питати за дворану макина, каква намјештаја нема на свијет.

ИЗ ВЕЛИКОГ СУДА.

Б. 10.

Год. 1886.

Свађа Лазара Барова и Божа Лазарева.

Ђелички капетан, Јанко Милић, достави у Вел. Суд парницу Лазара Барова и Божа Лазарева, заједно са

Шест Бакића, шест соколова, чувају пошљодњи бедем утрнулог српског царства. Природа је лијено Шумадију окитила, ту су све прилике за живот и здравље.

Ту је Бања за купатило, да цијели људе, Буковик даје киселу воду, да уморном путнику жеђ загаси. Крајине су те шуме пуне ораховине и кестења, па красна планина Венчац подиже лавориком украшену главу, па подножју извор од Бање, чесма лађане воде, под круном Венчаца Бакићев двор. Лијено је у Шумадији живљет, само да је више слободе. Турци су све притисли.

Бакићи су од старине велмуке, пекадаше панцирлије Душанове, имадоше бијеле дворе у Призрену. Послеје навале туреке одседиле се у Новиназар, одавад негиснути доселише се у Шумадију, гдје још луча слободе свијетан.

Бакићи су изијели блага из Старе Србије, а понијели су собом и велмуке повеље. За доба султана Маре Бранковићеве постану бератлије, и управљали су народом у Шумадији, и у општој невољи били заштита гоњенима.

Дична је обитељ Бакића. Мајка још у животу, шест синова, шест борови је заклањају. Двије сестре им, једна удата за Радичем војводом у Биоград, друга још дјевојке код сестре.

Павле Бакић најстарији међу браћом, влада у обитељи старјешинством, ма да је и онјош млад.

Времена све гора настају, Турци су већ и Шумадију опасали. Смедерско одавна пало, још Србин погледа на Биоград и Шабац, што су у ринћанским мађарским рукама. Сруше л' се та два наслода, срушило се све, и Србију ће покрити покров мртвачки.

Име Бакића међ Турцима чувено, познају их многе паше. Понуде их лијепим да оставе вјеру праједовску, а да обгрле свету књигу алкурана, гдје им се денег обриче. Бакићи волију мријети него вјеру оставити.

својом осудом. Велики Суд нађе да је пресуда капетана Јанка неумјесна, због чега узме у претрес речену давију, која се састоји у ово:

Лазар Баров учини погодбу са Божом Лазаревићем да му оре два дана са својим воловима, и то један дан да оре цијелу земљу, а други да преорива. Божо, по уговору, пошао на земљу и орао први дан цијелу, неперорану земљу. По други дан Лазар дође у Божа и узме волове и рече да ће орат на преорану земљу. Послеје мало времена, за Лазаром пође и Божо и нађе Лазара ће оре, не преорану већ на цијелу земљу, на му рече: „А да Лазаре, ја нијесам до сад знавао твоје манифете“; на му узме рало из рука и почне он сам орати; у то примијети да је Лазар извадио подставку испод котла да му рало дубље упада у земљу. Тада ће рећи Божо Лазару: „Нејовићи би онучили бајке волове“ и продужи орати. Кад приоре једну половину долине, остане му један угао ће је трудно било окретати волове; остави га неузорана, а пријеђе на другу половину. Са Лазаром и Божом радил су још двојица: Лазарев брат Шалета и Крсто Ристов. Лазару би криво што Божо не шће приорати онај угао, па га запита: „А што не приора ово, Божо?“ Божо одговори: „Кад сву долину узорем, онда ћу обр-пут око све долине, па ћу приорати тај угао“. — Лазар скочи, увати за рало и рече: „Ајде узми сменју и дувана на пуши, а ја ћу орати“ (прем да је знавао да Божо не пуши). У томе удари једнога вода. Божо се наљути и покубе се са Лазаром око рала. Тада узме рало Крсто Ристов, а Лазар турне Божа раменом (по Божову казивању) и покубу се за перчине. У томе скочи Шалета и Крсто, те Шалета увати Божа, а Крсто Лазара и раздвоје их. Божо се одмакне од њих и рече: „Нећу се ја бити са десетином.“ приговарајући Крсту и Шалети, као ређаку и брату Лазареву. Лазар рече: „Бићемо се, божја ти вјера, па да ћемо се паћ' под свету трпезу!“ —

То се све збило у ручање доба, и послејед тога до испред подне Лазар се шетао источном страном а Божо западном, и разговарали се. Око подне Божо оде дома да запали расадник, по почем је расадник већ био запаљен, он узме косијер да убере гужбу, пође к земљи Лазаревој и у том убере чет шест прутава за гужбе,

Бакићи по невољи добро живе са турским већилима, па и Биоградским Маџарима. Једно друго похађа, паше и аге долазе у лов Бакићима. Бератлије су, замјерке нејма, а овамо Турци оком мјере све прилике, како би Бакиће уловили, било то ма погаженом вјером. Највећа паше не пурују ли са Маџарима. У то су Бакићи пропикли, па су на опрезу. Паше на се, по срцу не могу одољети, а да се с Маџарима у тајности не договарају, како би се турској силовитости на пут стадо.

Градеки поглавари из Биограда Бакићима улаке шиљу, моле, да им у помоћ буду, ако би турска сила навалила. Чуло се да се Вујук-Сулејман силесијом на Биоград спрема, да Србији пошљодњи ударац зада, а тим Маџарску потресе.

Кад Бакићи чуше да је Биоград и Шабац пао, ужасну се. Мислили су, да ће се Биоград држати као под Сибињанин Јанком. Помоћи на брзу руку не би могли дати.

Бакићи су увидјели, да је сад на њих ред. Ил' се потурчити, ил' у Маџарску бјежати. Стиже из Биограда тужан глас, како је све пропало, цркве у цамије претворене, силно робље се царским путем Цариграду вуче. Вјегунци из дубљине земље крином у Шумадију долазе, све по избор јунаци, од соја осветничког. Турци им показали мајке и очеве, дјевоје су у ропство одвели, ситном дјецом се хиташе, а на сабље дочекиваху, здраве дечке међ Јаничаре стрпаше. Нетко је само живом главом издрго, други се благом с коњма.

Јужна страна Шумадије отворена, тим путем на гласу које маџедонске дотерују, да се паћу кад буде од потребе. У Шумадији доста паше и зоби.

Бакићи јунаке на све стране поређују, код Бање Топле, Крагујевца и Груње јуначке, а да су spremни кад се позову.

Дотрич Максим слуга, и донесе глас да Турци долазе.

Бакићи су сједили подтоподом мир-

и вађе Лазара код огња ће сједи са Шалетом и Крстом. По кажевању Божову, Лазар кад је видио Божа, устао је и доини камен на спо више њега и удари га каменом у главу, казиваши му раније да се чекаје. Али свједоци који су ту били нијесу могли освједочити оклен Лазару камен, као ни то да се Лазар јавио Божу пријед него га је ударио. Шалета и Крсто скоче, уфате Лазара, свежу га и одведу капетану Јанку, који изрече осуду и ограничи казну само глобом и путницама; а пропустити преступнику примјенити познато правило које налаже, да се сваки преступник који кријући или изненада (мучки) удари Црногорца, цијелом четом бије.

Пресуда.

Велики Суд измијени осуду капетана Јанка Милића, и то на ови начин: Да Лазара Барова бије чета*) и да плати путнице и трошкове уни-њене до поновљене давије у Велики Суд, у све 7 фиор. и 24 нов., а капетан да плати све путнице и трошкове од поновљене давије, до изврћења казни.

Књижевност.

Жича, орган удружења свештенства жичке епархије за хришћанску поуку и потребе свештенства. Власник и издавалац: Удружење Свештенства Жичке Епархије. Одговорни уредник: Дим. К. Михайловић свештеник. Број 1 и 2. 1 априла 1889 г. Год. 1. Крушевац. Штампарија А. Малаћевиха и Ђ. Будимовића. 1889.

Садржај: 1. Писмо управног одбора г. Епископу Никанору и његов благослов. 2. Прва искрена ријеч браћи. 3. Мисли на вел. петак. 4. Ријеч г. епископа жичког Никанора. 5. О уређењу свешт. стања. 6. Наши идеали, наше спасење. 7. Посланица епископа жичког г. Никанора свештенству и народу. 8. О узроцима опадање вјере у нас. 9. Нераспечано писмо. 10. Кратки преглед досадањег рада, око нашег удружења. 11. Црквено правило. 12. Црквене вијести. 13. Ђеленике. 14. Одави Жичи. 15. Примјери побожности. 16. Гласник. 17. Објавана. 18. Одговори. 19. Окружним одборима. 20. Књижевни оглас.

Дабро-Босански Источник лист за црквено-просвјетне потребе српско-прав.

*) Да га бије чета не значи да га заиста бију, но само да прође кроз редове војника, у лакијем кривцама и под оружјем. Ријетко ће се десит, без крупније кривце које би много паљутиле чету, да војници ударају осуђенога. Иначе је казна чисто морална, ради образа.

памти да је посве пропало Лазоглино царство. У то име подићи ће нову варош Биоград, ал' житеље му никад више не ће звоно позивати на молитву

У разореном Биограду цркве се претварају у да мије. Ту су већ из Војне хоте, муле, музанини, кадије, ту ће бити и мелине. Од звона ће се лити топови, да бију хришћане. Србија ће се звати Шерб-Ејалет, јер је тек сада са свим покорена.

Вујук Сулејман побјетитељ огнене се од Биограда, а војску већном распореди, кад се врати да је паће у реду убојном. Прије, по што ће кренути, очита молитву у саборној цркви, сад већ цамији. Остављајући Србију, оверну се на несретни град и промудла: „кизмет“ (судбина!)

Тако нађе Биоград, тај стуб хришћанства, дика Србије.

А док се Биоград самртном муком борио, шта је радио Лауш краљ у Будимграду?

Новаца ни откуд, да створи војску, нема што му је сваки дан за обитељ потребно, казнадар му не да новаца, па ракувар му Мата Бошњак проен за краља милостињу, на краља се смиљује печујки бискуп и удијели му нешто Племини и великаши скупљају се под застану Јануша Запољског, не да спасу отарбину, већ да екипу краља Лауша и подигну Запољског, а да му силни Сулејман из милости метне круну на главу.

Не има дјетиња, да брани Маџарску. Шајкаши — Срби од Будима и Коморана моле краља да им даде дужни оброк, краљ нема откуд. Тада ће воћ шајкаша, витез Марко, рећи краљу: „Е, Угрима Биоград не треба, биће коме ће требати.“ Шајкаши повикаше: „Ми више не можемо служити, сад је крај Маџарској, нек јој је бог у помоћ!“ На то узеше два барјака и повезаше их за бунар пред двором краљевским, у знак да службу остављају, па на лавим шајкама отиловине пут Сланкамен-Шумадија гнијездо соколова.

сном, пијући хладно вино, размишљајући шта им је чинити у кобном добу.

— Па одкуд долазе Турци, има л' их много? — занита Павле Бакић.

— Има их дост, ал' не иду с бојном четом. — Рече Максим слуга.

— Вјерна слуго Максиме, дај на знање тамо оружаним бјежунцима, да се повуку дубље у Венчац, други опет нег се даје прикрију, да Турци не виде мноштво. Који су надаље, јавите им да буду на опрезу.

Шест Бакића, шест соколова дочекаће Турке достојно. У оближњи и мало ниже Бакићев двор, на Венчацу најодабранији јунаци у закљону стражаре.

Ево Турака.

Турци улазе у дворцац доњи, предводих Хасан-паша, за овим Муста-паша: за њима аге и бегови, велика тевабија, а сејмени за њима.

Бакићи кад Турке спазеше, дижу се на поге, да госте дочекају.

Бакићи и паше познаници су. Можда су дошли лов ловити.

Стану пред мирисну тополу, гдје су Бакићи.

Паше с коња силазе, сензи прихватају коње.

Браћа Бакићи, Павле им на челу, поздраве се с пашама, и пропрате их у дворану, гдје је седамлик.

Ту је све за послугу, да Турци могу рахат отпочинути.

После одмора Турци иду на чају, да се окупају, па на чесму, и послеје авдеса опет на кобак.

Док Турци рахатују, браћа Бакићи свјетују се што им је чинити.

Оду најрије сви у цркву, с мајком и својом богу се моле, позивају у молитви бога — створитеља свијета и заштитника силног, да се на патрички народ смиљује и гријехе му опрости.

Браћа се свјетују. Што су говорили, смислили, то је њихова тајна.

За Турке се преправи особџа вече-

свештенства у Босни и Херцеговини. Излази двапут у мјесецу. — Цијена 3 фор. годишње. Бр. 8. Год. III. у Сарајеву 1889. Власник и издавалац: АЕМ Конзис. — Штам. Шнидлера и Лешнера. — Одговорни уредник: Ђ. Петровић, свештеник.

Изашао је „Глас Истине“ лист за црквене проповиједи, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе. Бр. 7. Година VI. Уредник: Сава Петровић.

Садржај: Бесједа на св. Саву. — Христос и његове судије. (Одломак из превода „Часови за побожна размишљања“). — Књижевна оцјена. — Религиозно-филозофски и црквено-историјски прилози. — Листак: Бјелешке. — Некролог. — Нове књиге и листови. — Књижевна објава.

„Глас Истине“ излази 15-ог и пошљедњег дана сваког мјесеца на читавом табаку велике осмине. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 фор. на цијелу годину, 1 фор. на пола године; за Србију 3 динара на цијелу годину 2¹/₂ дин. на по године. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Биограду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Глас Истине“
Штампарија А. Пајевића.

Примили смо на приказ:

Бетопис Матице Српске, уређује А. Хаџић. Књига 157. 1889. Свеска прва. У Новоме Саду, српска штампарија дра Свет. Милетића.

Садржај. I. Рудолф, краљев и царев и, нашљедник престола аустро-угарске монархије. — II. Биографија Јована Витковића. Написао Гаврило Витковић. — III. Производња ракије у нашем народу. Од Мите Петровића. — IV. Данијел. Сијев Јосина Версе. — V. Прилог к тумачењу тајне буквице у старим рукописима. Од Владимира Красића. — VI. Књижевност: Прошлог, установа и споменници угарских краљевих шајкаша од 1000—1872. По српским и страним изворима описао и приредио Гаврило Витковић. Оцјена А. Ђукића. — VII. Гласник из српског и словенског свијета: Свечано подизање споменика Тодору Павловићу у Карлову. — VIII. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора и одјељења г. 1888.

Просвјета.

„МАТИЦА СРПСКА“.

Састанак књижевног одбора 1. (13.) априла 1889.

Предсједник јавља, да је у смислу одлуке одборске са секретаром друштвеним заступао „Матицу“ о прослави 50 годишњице текелијиног завода у Будим-Пешти о св. Сави. Прослава је та у сваком погледу лијепо и сјајно испала. На банкету је наизглед секретар српској општини пештанској и напоменуо је нарочито да се нада, да ће општина тако исто радо и

ра, браћа ће вечерати под мирисом топлом. То је тајна вечера. Шест бр т.: Павле, Петар, Манојло, Дмитар, Мијајло и Клименто заклању се, вјеру си дају, да ће за род гинути.

Павле прослови:

— Је ли Петре брате, крв ћемо за род пролијевати.

— Као и наши стари, за крет часни и слободу златну. — Рече озбиљно брат Петар.

— Ти Манојло, бићеш ми увијек десна рука? —

— Као и дос. — Одговори Манојло.

— А ти Дмитре, сабљо од мејдана, бићеш увијек уз ме.

— Куд твоја глава, тамо моје ноге,

— Ти Мијајло, твоје ће копље обарати Турке?

— Копље моје куд наперим, тамо и обара.

— Ој Клименто, брате поузданче, твој буздован кад заигра, зло се пише Турет.

— Буздован је аманет праједовски, — са Косова не оскирљене части допаде ми у руку осветничку.

— Драга браћо! И Христос је спасио о тајној вечери благословно своје и сав род уз кондир рујна винца, што је плод животне лозе, а замјенио крвљу пречасно причешће. Ово рујно испијмо у име мученичког народа, а да га бранимо док крв у жилама тече.

— Упуци смо косовскијех јунака, освета Турчину, крв за род! — Брат ускликну, и рујно испију.

— Е браћо, разумијемо се, сад на посао, до оклијевања није. — Заврши Павле.

Сад сваки у одају своју иде, што љепше се облаче, опет из оружане оружјем се ките. Када ће у сватове, а овамо се црни облаци над главом вију. На њима од снине и кадифе доламе, на глави самур-калпаки са задјеваком бијелом челеном над алам каменом.

драговољно предати опет на руковање текелијин завод „Матици“, ако настану прилике, да се „Матици“ поврати на силу јој одузето право руковања текелијиним заводом.

Секретар јавља, да је у смислу одборске одлуке заступао „Матицу“ на погребу великог добротвора народног Јована Наке В. С. Милушиног у Бан. Комошну, са још два члана матичина из В. Кикинде: Ником Јовановићем и Митом Пачу-ом, и да су у име „Матице“ положили лијеп вијенац с тракама, на одар самртнички. На омијелу говорио је секретар у спомен Јовану Наки и са изасланиц ма матичиним изјавио је кхери покојниковој, кнегињи Милене Сан Марковој, саучење у њеној големој тузи. Кнегиња је изасланике врло лијепо предурела и рекла им, да јој годи души и блажи јој тугу то изјављивање саучења од „Матице Српске“, о којој је покојник често размишљао и радовао се њеном напретку.

Секретар јавља, да је одбор за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Коњевића имао 29. марта (10. априла) о. г. свој састанак и да је на том састанку урађено ово:

1. Одређено је, да се исплати остатак награде у износу од 58 фор. Светозару Шахраку-Нинићу за дјело, које штампано у 20. и 21. свесци „Књига за народ“ е натишом: „Поучни разговори из народне економије, написао морис Блок, а по Х. издању прерадио и за наше прилике уласно Светозар Шахрак Нинић.“

2. Примљено је за „Књиге за народ“ дјело: „Српски књижевници. I.“ од Мите Кашћа. Писцу је одређено 20 фор. по штампаном табаку и да му се 50 ф. изда на рачун те награде.

3. Примљен је и остатак од „Припоједка грофа Јана Н. Толстога“, које је с руског превео Јован Максимовић, и одређено је преводиоцу 40 фор. на рачун те награде у напредак.

На основу оцјене Стивана Милованова није примљено „Шест припоједка или прича“ од непознатог писца.

Секретар јавља, да је изишла 157. свезака „Бетописе“ (I. за год. 1889.), да је у штампану предана и 158. свеска и напомиње, који су саставци намијењени за пету.

Непознати писац подноси на расписану награду из фонда Јована Наке дјело с натишом: „У горњој Славонији, путописе санке“, а са мотом: „Аијена напна домовина.“

Издаје се на оцјену Миши Димитријевићу и Стевану Лекићу.

Непознати писац шаље на расписану награду хисторијску трагедију у 5 чина с натишом: „Марко, краљев и епископ“, а с мотом: „Donce eris felix, multos numerabis amicos, tempora si fuerint nubila, solus eris.“

Издаје се на оцјену дру Милану Савићу и Јовану Грчићу.

Непознати писац шаље на расписану награду позоришну игру у 3 чина с натишом: „Кобан спомен.“

Издаје се на оцјену дру М. Савићу и Јовану Грчићу.

Паше у селамлику чекају на Бакиће. Кад ето Бакића, селам називају, на посједају, једни пију рујно вино, други се медљаном видом расхлађују.

Посједају на диб душеке.

— Добро дошао Хасан-паша, и сви Турци, добоште гости у лоз, каква ми хабера доносите? — Рече Павле.

— Ето видни, дођемо да те похоломо. Чули сте, Биоград и Бегирдиен падеше свијетлом падини у крило. У Биограду је мађарској одзвонило, и од тих звона сазивени топови ће је гласом својим гробу пропратити. Србија јој бјеше компија, одсад више бити не ће, сатршено је Лазоглино царство, сва Србија је турска српски народ је раја, ал-курап ће крсту зановиједат, Турци су господар, а Срби цузме хафир. Ти си дели Павле бератлија и мој кардан, жао ми те је, ал није куде, мораш се покорити. Шумадија не смије бити у рукама хаура. Крет одбаци, и прими свету књигу, на ћеш доћи у ценет, бићеш војил, сардар, добићеш сенет од падише, ти и твоја браћа. Кучук-Балибер тај ти хабер из Биограда пише, ето тај хабер донесоме честити Пертаф-паша, и Муса паша.

Павле погледа на браћу, браћа гледају се осветним мигом.

— Тако је, — прихвати Пертаф паша — боље ценет него ценем, што ће вам крет, кад сте пропали, ето видни Босну поносу и Херцеговину, потурчилине се Кулеповићи, Соколовићи, Љубовићи, Видајићи, боље је бити бег, него раја. —

— Аферим, — упале Муса-Паша, — и ја ти доносим тај хабер као бубашир, прими алкурап, и сунет, боље вам је бити агаларина, него рајом.

Павле и браћа му као окамењени љуте, Турци чекају на одговор, ал' од њих ни рјечце чути.

Хасан-паша настави, гледи оштро у Павла:

— А да знаш што вам је још чини-

Непознати писац шаље за награду свој састав с натишом: „Уљила и глагољска буква“, написао Фр. В. Сасеник.

За оцјену тог списа умољава се Јован Живановић.

Иван Вујић Светозарев шаље за награду: „Пословице“, које је он сакупио.

Издаје се на оцјену потпресједнику Новаку Радонићу.

Аркадије Варађанин подноси „Писма“ пок. Дра Ђорђа Наговића, у којима је изложно покојник своје педагошке и методичке назоје о свима предметима наставним.

Издаје се на оцјену члану Андрији М. Матићу.

Др. Милан Савић јавља, да је прочитао „5 саставака“ од непознатог писца и наводи, да никако не заслужују да се приме.

Исти јавља, да је прочитао 2 чланка непознатог писца с натишом „Хади—Којдић“ и „Сјевицки“ и налази, да нијесу никакo за „Бетописе“, највише ако би могли ући као подлистак у које новине, али и онда би се ти чланци морали јако дотјерати.

Алекса Кристић шаље своје штампано дјело: „Српско Хришћанско домаће васпитање“ и тражи, да му се награди.

Пошто се штампана дјела не награђују, то се молби пишчевој не може за доста учинити.

Секретар предложи за „Бетописе“ оцјену Мите Поповића на дјело: „Школе Срба у Угарској и Хрватској од насељења под патријархом Чарнојевићем 1690 до почетка овог столећа, написао Петар Деспотовић.“

Прима се и писцу се одређује у име награде 20 фор.

Секретар предложи за „Бетописе“ чланак: „Лажни Брашковићи“, који је написао Петар Талочија, а с мађарског превео др. Стеван Павловић. Преводилац напишае и увод за тај чланак.

Прима се и преводиоцу одређује се у име награде 30 фор.

Секретар предложи за „Бетописе“ саставак Ипоља Фехира: „Средње школе у Србији.“

Прима се и преводиоцу тога чланка одређује се у име награде 25 фор.

Др. Стеван Павловић шаље „Одговор на критику Јована Живановића у 46. броју „Стражилова“ од год. 1888. и моли да се у „Бетопису“ у рубрици „Књижевност“, у најекоријем „Бетопису“ штампа, пошто се и критика „Стражилова“ тиче посредно „Бетописе.“

Не прима се, пошто та критика није изишла у „Бетопису“ него у „Стражилову“, и што чланци полемичног садржаја не припадају за „Бетописе.“ (Сад излази тај „Одговор“ у „Нашем Добу.“ Ур.)

Књижара Браће Јовановића у Панчеву у намјери да изда потпуна дјела Јована Стерије Поповића моли, да јој се на упутребу пошљу неки рукописи Стеријини, који се налазе на остави код „Матице Српске“.

Учиниће јој се по молби, али да књижара тражене рукописе да о свом тронку препишати.

ти. Кучук Балибер је беглербег од Шерб-Ејадега, њему треба да харач пошљем, да се умилни. Пошљи му дванаест крагује-начких акала, дванаест најљепших нељубљених рудничких дјевојака, нама опет сваком по шест дјевојака шумадинских, и шест акамаца, даћеш последи за војску у Биоград и Смедереву тани и заиру. То мораш чинити одмах као бератлија, а затим примити ал-курап и сунет. Примити ли, постаћеш кајмакам над Шумадијом, а браћа ти агалари. Не примити ли, губиш с браћом главе. Е казах ти, сад бирај.

Усклици гњев у прсима Бакићевим. Хоће од мукe да одане, ал' од стица не ће да уадаје.

— Честити Хасан-паша и ви већили. Понудите нас ал-курапом, и пријетите нам да ћемо главе губит ако то не учинимо. Па ако не погизимо стару вјеру, ко ће нам судит? — Запита Павле.

— Судите ти Кучук-Балибер, који је већ на путу, да с војском на Шумадију падне, снасти се не можеш, на немој лудо губит главе. — Рече Хасан-паша.

— Избеје не ћеш, тако те аскером Балибер онасује, -- дода Пертаф-паша.

— На шта ми рече, Хасан-паша, да харач пошљем, младе Шумадинке — Рудничанке, и сиве соколове?

— Јест.

— Па још тајин и заиру?

Хасан-паша главом тврди.

Бакићи погледају мрко Турке.

Опет Павле громким гласом прослови:

— Чујте Турци! Стари су Бакићи били панцирлије за доба цар-Душана. После су опет крв пролијевали на Косову, гдје их половина остаде, доцније опет код покоза у Новом Пазару, кад су хиљадама Срб-Хришћана поклали, што су бранили славни завичај свој, а не хтјеше се потурчити, и од наших три Бакића продријеше кроз силесију турску, и доселише се у

Узет је на тужно знање обавјештај југословенске академије знаности и умјетности у Загребу, да јој је прави члан Јанко Јурковић преминуо.

По молби враћен је Ђ. Глибољском превод дјела „О небеским тјелима“ по Тучеку.

Позваће се Владан Арсенијевић у Г. Карловцу, да на оцјену му послано дјело: „Ботаника или биљословље“ врати с оцјеном или без оцјене.

Стали предмети тичали су се нито маца под управом матичином.

Ч И Т У Љ А.

†

Петар М. Врбица

умрло је од своје руке у Туру, 19 априла (1 маја) путујући из Беча у Биоград. Грозни догађај дознао се овдје тек у сриједу по подне и потресао је свакога до дна душе. Исте вечери јављено му је брату Лабуду, који је сјутра дан зором отишао у Бар, да понесе прии глас тужноме оцу, војводи Машу. У то пријатељи удеснише да приправе оца како га страховита истина не ће од једном задесити. Један му жипком јави како је из Беча извијештен да је Петар тешко болестан тјелесно и душевно. На то војвода одговори бољим ријечима, по којима се видјело да наумљаше кренути пут Беча, ако преостаје наде. По подне отпрати му се одавде телеграм, потписан од многобројних пријатеља, у коме му се јавило да већ нема помоћи. Сип је Лабуд са једнијем пријатељем стигао у Бар у 8 сата, а у то доба примио је војвода телеграфично сажаљење од Глиховићех Височанстава.

Покојник, најстарији син војводе Маша, бјеше тек навршио тридесетипу годину, а бјеше стасит и прикладан младић, вапредне тјелесне снаге. Науке је свршио у племићком заводу Терезијаууму у Бечу, о тронку Њ. В. аустријекога Цесара. По свршеним наукама поврати се у отаџбину, одакле се послје годину дана пресели у Србију гдје је најприје ступио био у војничку службу, пак као чиновник у министарство иностраних дјела. По њемаким листовима покојник бјеше тешко оболло отрагу три мјесеца и отиша у Беч на лијечење. Чим се опоравио тјелесно, почели су се јављати несумњиви знаци душевне болести; замислио је да га неко кршином прати

Шумадију, гинјезде соколово. Мара султана потврди преко султана бератом паше новеле, откупи наше старе баштине, и ту се с нашим благом стависмо. Видјесмо силесију турску, којој је одољети тешко, а још теже је у Србији слободним Србином бити. Док смо били до данас у Шумадији бератлије, мир смо одржали, давали смо султану султаново, затирали смо турске кеседије, а народ смо од насда бранили. Сад вам на све одговарам: Тани и заиру мождте набавити одкуд хоћете, ту ви Турци и онако никог не штате. Соколове хватајте гдјегод хоћете, Бакићи неће бити турски птицолови. Прокхте вам се шумадијских дјевојака нељубљених. — док смо ми овдје, не ћете их имати ни љубљених ни не љубљених, за наше владавине овје Шумадија не ће бити турски харем. Ако ви хрз поштујете, и ми стид и част бранимо, ви гинете за хрз, ми за част. Вјеру — вељасте — промијенити морамо, али за вјеру су наши стари крв пролијевали, и од сада ће пролијевати. Ми нашег ценета не требамо. Наша вјера учи, да је човек човеку у љубави раван. Пријетите нам да ћемо главе губити, ако се ал-курапу не прихватимо. Ми смо чули како стари за вјеру гинуше, сјењавање их у неумрлим пјесмама, а и сами виђесмо како се гине. Овдје сад сунце слободе заходи, а да настане тамна ноћ. На овој грудви земље морамо се за изгубљену слободу осветити. Прије Курбан-бајрама, напише вам главе као оне мађарске што сте их у Стамболу посјекали. Освета за слободу. Ми ћемо одовд издријети и завичај изгубити, по ви ћете крвљу вапном оросити ову етету земљу, над нашим костима процијетаће слобода, ако бог да.

(Наставиће се.)

у памјери да га убије. У томе стању
узе себи живот на станици Ђуру (Raab)
између Беча и Пеште.
Бог да га прости.

Разне биљешке.

У „Бранику“ налазимо овај из-
вјештај:

(Предавање дра Емил Хо-
луба.) Синоћ је пред новосадском публи-
ком, држао предавање чувени путник по
Африци др. Емил Холуб. Предавач је у
кратко нацртао урођеничка племена јужне
Африке. Нагласио је поглавито, да се сва
она сила племена, која живе свако под
својим краљем и ако су по поријеклу срод-
на ипак битно разликују и по својим
обичајима и другим племенским особинама.
Племенима која живе на западној полови-
ни јужне Африке предавач не даје дуга ви-
јека, јер вели силино их сатарује ракија, коју
без мјере пију ти урођеници и то почев од
малих здепастих Бумана па до наразвије-
нијих Хотентота. Код свију племена напре-
дак и благостање народа зависи од пихова
краља, јер племена ова у свему имитирају
краља свога. Какав је краљ онако је и све
племене. Имећу свију владара тамошњих не-
та као је др. Холуб неког краља Хама, који
и ако је млад човек, далеко је бољи од
свих старијих колега и он једини има уро-
ђену војску која броји 2000 коњаника
10.000 стријелаца. Карактеристика свију
ових урођеничких племена је: нечистота.
Обично свако племе има по једну варо-
шницу. Ко освоји ту варошницу освоји је
читаво племе. Што се благостања иначе
тиче, племена имају славу земљу. Један
сељак има по 4—5000 јутара земље али
обрађује свега 20, тако да бива често, да
се храна крај силне земље за орање и си-
јање мора да доноси из Калифорније и
Аустралије. Тако се његају и све остале
економске гране а о индустрији скоро ни
спомена нема. Сељаци па и краљеви покри-
вају своју голотињу кожом животинским
и неком врстом платна и то покривало
неће нигда очистити а промијенит ће га
тек онда кад већ скоро и пошљедњи комад
крпе снадне с њих. Главна пак садржина
предавања врзла се око савлађивања пре-
пријека и невоља, које је аустро-угарска
експедиција са предавачем на челу
имала да претурпи преко главе, пре-
лазећи пјесковиту и бујну па и мочарну
земљу африканску и пролазећи кроз дивље
урођенике. Најтеже је експедицији било
путовање према ријечи Занзибар, јер ту
је било таква терена у ком се точак ко-
ски није окретати могао, него је морао
еједи дубоки пјесак. По 30 сивјених во-
лова, јачих од наших бачких упрегнутих у
једна кола, па којима бјеше 3000 килогра-
ма, са муком су продирали напријед. Др.
Холуб је примјетио, да му је много по-
могао што је лекар, јер тиме је заслужи-
јао многе главаре племенске изљечив или
њих или пихове жене, којих сваки има
бар 30. Др. Холуб је са својим друштом
прешао ријеку Занзибар, али га са тим
окуне такве невоље, да се морао вратити
натраг фебруара мјесеца 1887 год. Преда-
вач је нагласио, да су му велику услугу
чиниле мале карабинерке, које су страх
задавале урођеницима, те и онда када би
фактично могли без муке сатарити еке-
педицију нијесу се смјели усудити да је на-
падију јер су им пушке имонирале. Напа-
даји су били спровани врло често, јер су
урођеници грабили за оних стварима, које
је себом носила експедиција.

Предавач је са великом благодар-
ношћу споменуо да је Покр. Величанство
Тесар поклатио експедицији 30.000 фор.
У експедицији је било 6 аустро-угар-
ских војника, од којих су двојица напали
гроб у црквицама афричким.

На крају предавања је др. Холуб
споменуо, да је добио себом веће збирке:
тица, сисавца, ам бија, рентија, би-
љка и др. тако, да његова збирка надмаша
оне у Лондону и у Паризу.

Збирке те је он позвао да изложи
свијету на видик и сада ради на томе, да
се те збирке под његовим надзором од
највјештијих људи као што ваља препар-
ирају. За то му је нужно до 120.000 фор.
Да би тај новац скупио држи он предавања
по разним крајевима. До сада је стекао
од тих предавања до 29.000 фор. а сва-
кога мјесеца држи он по 16—18 предавања.

Др. Холуб има пријатан орган, говори
течно и живо описује своје доживљаје.

Предавање је трајало скоро два
сата и публика га је с најбољом до краја
пратила.

Др. Холуб је одавде отишао у Па-
ланку, одакле ће у Блок па у Панчево.

Одговори уредништва и администрације.

Читаоцима официра гарнизона пожешког, у
Пожезу. — 23 ок. м. отпратили смо Вам све бројеве
„Гл. Црногорца“ од почетка ове 1889 године, који
ћемо Вам у будуће редовно шилати.

НОВЕ КЊИГЕ

СВЕТ ТЕ ЧИТАТ, пјесме моје од
Змаја. За гласовир удесио Х. Дубек. 80 н.
БЕН ХУР, роман из времена Христо-
ва. Превод. — — — — — 96 н.
ЖИВОТ ПРВИХ НАСЕЉЕНИКА АУ-
СТРАЛИЈЕ. Превод Никетића и Пути-
ковића. — — — — — 60 н.
ГОРСКИ ВЈЕНАС, латиницом. 50 н.
ЖЕНИДБА И УДАДБА. Позоришна
игра у III. чина од Ј. Стер. Поповића. 25 н.
МУШКОВАНА, роман од Ј. Кре-
шевског. — — — — — 1. ф.
НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ из Сријема, Лике
и Баније. Скупио Григ. А. Николић. 35 н.
СЛИЧИЦЕ ИЗ НАРОДНОГ ЖИВОТА.
Од И. В. Светозарова. — — — — — 30 н.
ПОУЧНИ РАЗГОВОРИ из народне
економије. Написао Морис Блок. 21 свеска
Кољевићеве задужбине. — — — — — 12 н.
БЕЦА РОБИЈАШИ. Од Т. Ј. М. 50 н.
ВЕСЕЛЕ ПРИПОВЈЕТКЕ. Од Абу-
казема. — — — — — 75 н.
ТРИ МЈЕСЕЦА ПОД СНИЈЕГОМ. Од
С. Бојановића. Превод с француског. 40 н.
СВЕТИ САВО српски просвјетитељ
у народним пјесмама. — — — — — 15 н.
ТРАГЕДИЈА У МАЈЕРЛИНГ. Дога-
ђај аустријског престолонаследника Ру-
долфа и Марије Вечере. — — — — — 12 н.
ОРФЕИ И ЕВРИДИКА. Приповијетка.
Слуга, Смрт и Прва љубав са 3 слике. Од
А. Карановића. — — — — — 25 н.
С ДРИНЕ НА НИПАВУ 1877 и 78.
Приповијетка М. Шапчанина. — — — — — 60 н.
ОЛИВЕР ТВИС. У 3 књиге. Превод
Мите Ђорића. — — — — — ф. 1 и 80 н.
ПРИПОВЈЕТКЕ Душана Рогића.
Књига I. — — — — — 50 н.
РОБИЈАНШЕВА ПГЕРКА. Позоришна
игра у 3 чина. Превод Јов. Грчића. 40 н.
ВЛАДИСЛАВ краљ угарски. Траге-
дија у 5 чин. од В. Ђорића. — — — — — 75 н.
ПРОБЛЕМАТИЧАН СВЕТ. У 3 књиге.
Од Ф. Шилхагена. — — — — — ф. 1 и 80 н.
Цетиње, 20 аир. 1889.

КЊИЖАРА

М. Л. ИВАНИШЕВИЋА.

ОГЛАСИ.

Une des Curiosités
de PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTES

Demander

Je catalogue général illustré renfermant
591 gravures (modèles inédits) pour la
SAISON d'été, dont l'envoi est fait gratis et
franco contre demande adressée à

MM. JULES JALUZOT & Ce
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons
de tous les tissus composant les immenses as-
sortiments du PRINTemps, mais bien spécifier les
genres et prix.

Expéditions dans tous les Pays du Monde.

Le catalogue indique les conditions d'envoi.

Interprètes dans toutes les Langues

A la disposition des personnes qui désirent
visiter les Magasins.

ОПШТА АГЕНЦИЈА

C. M. MÜLLER;

Hatton Chambers, Hatton Garden,

London, E. C.

Прима се представништва знатних и поузда-
них трг. кућа у свакој прети трговини. Пошлага,
куповања и продаје по наредби.

Знатна стоваришта претворена су у англиску
вадругу.

СВЕЗЕ ПРВЕ ВРСТЕ.

27—30

(ЏЕМС МАЈЛС)

JAMES MILES & SON.

61, Farringdon road, 61,

London, E. C.

Непосредан увоз уметничке робе, слика, гла-
сонира, часовника (сахатова) сваке врсте, ковина
од сребра, злата и туча, драгога камена, порцулана,
судова (керамике), путаца, рукавица, четка, и
т. д. и т. д.

Услуге се нуде позданим кућама.

22—30

ОГЛАСИ.

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино назарити, на-
ручите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино,
нов начин (капут, прелук и гаће) добро
рађено, приђе за фиор. 18 —, сад за
фр. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, приђе фиор.
22 —, сад фр. 14 —.

Исто одијело, особите врсте, приђе
фиор. 30. —, сад фр. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, ода-
брана кроја (капут, прелук и гаће) приђе
фр. 15. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, приђе фиор.
22. —, сад фр. 12. —.

За дјецу од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме,
приђе фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, приђе фр.
12. —, сад фр. 5.50

Исто одијело, особите врсте, приђе
фр. 18. —, сад фр. 8. —.

При наруџбинама молимо да се мотри
на ово:

При одијелима за одрасле молимо
назначити тачно у сантиметрима ширину
груд и дужину крока, а за дјети-
ће и дјецу доба живота. Шаље се
одмах тек се пошље новац, или на исплату
на пошти (ривалеу).

Особита напомена: Сва поменута
роба најбоље је врсте и продаје се
по ту нечувено малу цијену са-
мо ради превелике стоварене
готовине.

KLEIN'S

Internationales Waaren-Exporthaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-
цу, измијениће се другим, или
ће се врати новац.

(1—25)

!!! СВАКО !!!

!! УШТЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе,
инглеске, (сваке мјере), приђе фр. 4. —,
сад фр. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мје-
ре) прве врсте, приђе фр. 4.80, сад фр. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мј.)
особите врсте, приђе фр. 6. —, сад фр. 2.80.

Дјечја одијела за праће, од
2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50,
1.80 до 2.20.

Гаће за праће, пртене, за радице
сваког посла од 90 новч. до фр. 1.80.

Дјечја хаљиница, одабран при-
бор, фина до 6 год., приђе фр. 2, сад 90 н.

Дјечја хаљиница, одабран при-
бор, од најфинија кретона, до 6 година,
приђе фр. 3. —, сад фр. 1.10.

Женске кошуље везене, од по-
става обичног, приђе фр. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фина
поставе, приђе фр. 2.20, сад фр. 1.10.

Женске кошуље од пифона, вр-
ло фино везене, приђе фр. 2.10, сад фр. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже вр-
сте у све боје по 80 новч., 90 новч., фр.
1. —, фр. 1.10.

Стофа за цјелокупно про-
љетње или љетње одијело у све
боје за највишег човјека фр. 4. —.

Одабран клубук, најновија чина
фр. 1.50.

Ко буде наручио клубука, да изволи
назначити обим главе, за гаће ширину
крока (дужина поге изнутра) у сантиметр,
за дјецу доба живота. Вриједи запета да
сваки покуша наручити што, да се увјери
о ванредној јефтиниости и вјаности робе.
Шаље се одмах тек се пошље новац или
на исплату на пошти. Молимо да се добро
мотри на адресу:

KLEIN'S

Internationales Export-Waarenhaus
Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело куп-
цу, измијениће се другим, или
ће се врати новац.

(1—25)

ОГЛАСИ.

ПРВИ ПРОИЗВОД ЦРНОГОРСКЕ ФАБРИКЕ САПУНА
ВОЈВОДЕ МАННА ВРБЊЕ.

Јављам поштованом грађанству, као и
свијем трговцима у мјесту и по унутраш-
њости, да сам отворио велико складиште
црногорског сапуна.

Цијена је као и на фабрици, на
име: 36 новч. а. вр. килограм на мало, а ко
наручи на крупно, давам по 30 форината
100 килограма.

Такође у мом складишту има и УЉА
из поменуте фабрике по 40 новчића а. в.
литар.

МАРКО ДРИТАНОВИЋ